

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษาความพร้อมและสร้างแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจ้อย อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยผู้ศึกษา ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

2.1 ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของท้องถิ่น

การจัดการศึกษาของไทย อาจกล่าวได้ว่าอยู่ใต้อำนาจรัฐเป็นส่วนใหญ่มาโดยตลอด กลไกของรัฐทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสังคมที่จะดูแลรับผิดชอบกิจการด้านการศึกษา นับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การกำหนดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลไปจนถึงการบริหารทรัพยากร อันอาจเหมาะสมกับสภาพสังคมในอดีตที่ประชากรมีน้อยและยังไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษามากนัก ความต้องการกำลังคนมิได้สลับซับซ้อนและหลากหลายเหมือนในปัจจุบัน การจัดการศึกษาที่ไม่เปิดโอกาสให้ส่วนต่างๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมดังกล่าว ย่อมเป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายนั้นได้ (เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และอมรวิรัช นาคทรพรพ, 2539)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ระบุว่า มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษา ทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

นอกจากนี้ มาตรา 50 ยังเพิ่มเติมว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และในมาตรา 289 เขียนว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ มาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม มาตราที่ 50 กำหนดให้เทศบาลตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังนี้ ข้อ (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรมและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตราที่ 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตราที่ 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

เทศบาลตำบลป่าจั่ว อำเภอยางป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ได้จัดการศึกษาโดยปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของเทศบาล โดยนำแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินำมาใช้ โดยได้ทำการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ในรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ในส่วนของเงินอุดหนุนทั่วไป ในส่วนของอาหารกลางวัน นมโรงเรียน ค่าวัสดุการศึกษาเป็นรายหัว ค่าพาหนะรับส่งเด็ก ส่วนค่าเทอม ค่าบำรุงการศึกษา เทศบาลตำบลป่าจั่วได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ.2550 ในการเรียนฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2.2 แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของท้องถิ่น

การจัดการศึกษาปฐมวัยของท้องถิ่น ในอดีตเป็นการศึกษาในระดับเตรียมความพร้อมของเด็กเล็ก ซึ่งอยู่ในรูปแบบของสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ต้องทำงาน โดยมีหน่วยงานต่างๆรับผิดชอบ เช่น กรมศาสนา กรมพัฒนาชุมชนสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น โดยการรับเลี้ยงเด็กนั้น จะเน้นการเตรียมความพร้อมในทักษะด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และสติปัญญา โดยไม่มีการกำหนดอายุของเด็กที่แน่นอน แต่ปัจจุบัน

หลังจากที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา การจัดการศึกษาปฐมวัยของท้องถิ่น จึงมีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น โดยการกำหนดเกณฑ์เด็กที่เข้ารับการศึกษาคือช่วงอายุ 3-5 ปี และมีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีการประเมินมาตรฐาน ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยของท้องถิ่น จึงเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกเพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา บนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ รวมทั้งเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับที่สูงขึ้น อันนำไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป การศึกษาปฐมวัย มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อ ธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็ก แต่ละบุคคลภายใต้บริบททางวัฒนธรรม อารยธรรม และวิถีชีวิต ทางสังคมซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.กระทรวงมหาดไทย, 2553)

หลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้น ต้องคำนึงถึงหลักการของการพัฒนาเด็กโดย องค์กรรวม โดยเริ่มจากการพัฒนาด้านร่างกายให้แข็งแรง สมบูรณ์ กระตุ้นให้สมองได้รับการพัฒนา อย่างเต็มที่ พัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์ให้เป็นผู้มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เชื้อมั่นในตนเอง ไร้เรง แข็งเ็น สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ พัฒนาด้านสังคมโดยให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนาสติปัญญาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ บนวิถีชีวิตของเด็กตามสภาพครอบครัวบริบท ของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย โดยต้องยึดจัดประสบการณ์ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ ในการจัดการ อบรมเลี้ยงดูด้วยความรักความเอาใจใส่และจัดการเรียนรู้ผ่านการเล่นที่เหมาะสมกับวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นเรียนให้สนุก เล่นให้มีความรู้ เกิดพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล สอดคล้องกับการสร้างเสริมความเป็นไทย มีการ ปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นคนไทย ความเป็นชาติไทยที่มีวัฒนธรรมอันดีงาม เคารพนับถือและ กตัญญูต่อบิดา มารดา มีชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมจิตใจ ทำให้เกิดความรัก และภาคภูมิใจในตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศไทย โดยอาศัยความร่วมมือ จากครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาร่วมมือกันในการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย สามารถดำรงในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ตลอดจนพร้อมที่จะเรียนรู้ในการศึกษาขั้น พื้นฐาน สอดคล้องกับอุดมการณ์มาตรฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัยและสาระบัญญัติใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่

แสดงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในอดีตที่ผ่านมา การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจและภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา แต่เนื่องจากนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2545 – 2559) เป็นการจัดทำภายใต้กรอบแห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมทั้งพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ พ.ร.บ.เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถนำนโยบายที่เหมาะสมกับศักยภาพความต้องการและความพร้อมไปปฏิบัติได้

การจัดการศึกษาปฐมวัยของท้องถิ่น จึงได้เริ่มดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจได้บังคับใช้ โดยมีแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การดำเนินการจัดการศึกษาเอง คือ ดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาหรือรับถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาปฐมวัยเอง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องผ่านการพิจารณาในด้านต่างๆ เช่น ความต้องการ และข้อคิดเห็นต่างๆ ของประชาชนในท้องถิ่น ความคิดเห็นจากสภาท้องถิ่น ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่างๆ ตลอดจนถึงศักยภาพหรือความพร้อมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งได้แก่

บุคลากร ได้แก่ ศักยภาพในด้านกลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการเรียนการสอนปฐมวัย ที่เพียงพอ และมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถตรงตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

งบประมาณ ได้แก่ เงินรายได้และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล รวมไปถึงการจัดสรรงบประมาณของท้องถิ่น ในการสนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนปฐมวัย ที่เพียงพอต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

วัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ สื่อหรือครุภัณฑ์ทางการศึกษา และอาคารสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับปฐมวัยของท้องถิ่นที่เพียงพอ

การบริหารจัดการ ได้แก่ ศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยของท้องถิ่น ได้แก่ ความเหมาะสมของโครงสร้างองค์กร การติดต่อประสานงาน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาระดับความพร้อมและศักยภาพแล้ว จะนำแผนนโยบายตามกรอบภารกิจซึ่งสอดคล้องกับระดับความพร้อม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และหรือแผนการปฏิบัติการการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักการดำเนินการ คือ การกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ครอบคลุมภารกิจตามกฎหมาย ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่อย่างทั่วถึง ประชาชนมีส่วนร่วม กำหนดความต้องการ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการตามแผน และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผน การใช้แผนเป็นแนวทางในการบริหารกิจการ และสนองตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม การกำหนดกิจกรรมโครงการในแผน ต้องมุ่งหลักความเป็นไปได้และประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับ

ถึงแม้ว่าท้องถิ่นมีภารกิจหน้าที่ ต้องดำเนินงานจัดการศึกษาให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แต่การที่หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาอยู่เดิม ไม่ได้กำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อม และสร้างความรู้ความเข้าใจในรูปแบบแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษาแก่ท้องถิ่น จึงเป็นปัญหาต่อการที่ท้องถิ่นจะรับผิดชอบจัดการศึกษาให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดได้โดยสมบูรณ์ และมีคุณภาพมาตรฐานตามที่สังคมและประเทศชาติพึงประสงค์ได้ คือ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดระดับเด็กในระดับการศึกษาปฐมวัย และกำหนดให้ถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กไปให้ท้องถิ่นรับผิดชอบ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 โดยขาดการวางแผนการถ่ายโอนภารกิจแก่ท้องถิ่นที่ชัดเจน ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขณะนั้น ยังขาดศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างเพียงพอ (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.กระทรวงมหาดไทย,2553)

เทศบาลตำบลป่าจั่ว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ได้พัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตั้งแต่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 7 ศูนย์ มาอยู่ในความควบคุมดูแล โดยได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับได้นำเอาหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัย มามาใช้ โดยมีแนวความคิดว่าการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็นที่สุด เพราะต้องอาศัยธรรมชาติพัฒนาการและความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ (แผนพัฒนาการศึกษาระยะสามปี 2554-2556. เทศบาลตำบลป่าจั่ว 2553)

2.3 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3 - 5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็ก

เด็ก กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งต่อไปนี้ เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองท้องถิ่น

เด็กเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต การพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาจึงนับเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบจะต้องตระหนัก และให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริม และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและได้มาตรฐาน (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.กระทรวงมหาดไทย, 2553)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อไป สำหรับมาตรฐานดังกล่าว ได้รวบรวม และจัดทำขึ้นจำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.3.1 ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ

เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เช่น คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

2.3.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยด้านอาคารสถานที่ เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า - ออก และประตู

หน้าต่าง ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ ในด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร เช่น แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ สภาพพื้นที่ภายในอาคาร รั้ว สภาพแวดล้อมและมลภาวะ และในด้านความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

2.3.3 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) ได้แก่ เด็กมีร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี เด็กมีกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน เด็กมีสุขภาพจิตดีและมีความสุข เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม และสามารถช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เด็กมีความรักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย เด็กสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย เด็กมีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย เด็กสามารถสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ โดยมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ตลอดจนเด็กชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว รักการออกกำลังกาย และการจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

2.3.4 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน หรือประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

เทศบาลตำบลปายี๊ว ได้ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยนำแนวทางมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นำมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความดูแลของเทศบาลตำบลปายี๊ว โดยเน้นการนำมาตรฐานทั้ง 4 ด้าน คือ มาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐานด้านงบประมาณ มาตรฐานด้านวัสดุอุปกรณ์ มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานด้านบุคลากร ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรในการจัดการศึกษา

ระดับปฐมวัย ความสามารถของบุคลากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และ
ความเพียงพอของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาปฐมวัย

มาตรฐานด้านงบประมาณ ได้แก่ เงินรายได้ของเทศบาลและเงินอุดหนุนจากรัฐบาลใน
การพัฒนาการศึกษาปฐมวัย การจัดสรรงบประมาณ และความเพียงพอของงบประมาณ
มาตรฐานด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ อาคาร สถานที่ ในการจัดกิจกรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ ความ
เพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ความเหมาะสมของ
โครงสร้างองค์กรในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย การติดต่อประสานงาน การมีส่วน
ร่วมของคณะกรรมการการศึกษา และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น โดยมาตรฐานดังกล่าว
จัดทำขึ้น เพื่อเป็นการทบทวน ปรับปรุง ในการดำเนินงานในทุกด้าน ให้มีมาตรฐาน สอดคล้องกับ
มาตรฐานกลาง และความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ

2.4 การบริหารจัดการ 4M's

การบริหารจัดการ (Management) เป็นกระบวนการของกลุ่มผู้เป้าหมายขององค์การจาก
การทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษา
สภาพแวดล้อม ซึ่งบุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการจึงเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกันซึ่ง
ผู้บริหารต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ ประเด็นสำคัญของการบริหารจัดการ
คือ การบริหารจัดการสามารถประยุกต์ใช้กับองค์การใดองค์การหนึ่งได้ และเป้าหมายของผู้บริหาร
ทุกคน คือ การสร้างกำไร ตลอดจนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต โดยมุ่งสู่
ประสิทธิภาพ คือ วิธีการใช้ทรัพยากรโดยประหยัดที่สุด) และประสิทธิผล คือบรรลุเป้าหมายคือ
ประโยชน์สูงสุด

คำว่าบริหาร (administration) ใช้ในการบริหารระดับสูง โดยเน้นที่การกำหนดนโยบาย
ที่สำคัญและการกำหนดเป็นค่านิยมที่นิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ (public administration) หรือ
หน่วยงานราชการว่าการจัดการ (management) เน้นการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย(แผนที่
วางไว้) นิยมใช้สำหรับการจัดการธุรกิจ การบริหารจัดการนั้น สิ่งที่เป็นในการบริหารอีกสิ่งหนึ่ง
คือ ทรัพยากรในการบริหาร โดยทั่วไปแล้วในการบริหารถือว่ามีทรัพยากร (administration
resources) ที่เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ คน (man) เงิน(money) วัสดุ(material) และ
การจัดการ(management) หรือเรียกสั้นๆ ว่า 4M's การที่จัดว่าปัจจัยทั้งสี่ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการ
บริหารก็เนื่องมาจากการบริหารเกือบทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยคน เงิน วัสดุ สิ่งของ หรือการ
บริหารธุรกิจก็ตาม ด้วยเหตุนี้เองปัจจัยทั้ง 4 อย่างนี้ จึงเป็นที่ยอมรับว่าเป็นทรัพยากรพื้นฐานใน

การบริหาร ซึ่งในการบริหารนโยบายการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ทรัพยากรทั้ง 4 นี้ เช่นเดียวกัน

จากการศึกษาตามหลักดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวความคิดทางด้านหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัยและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกับการศึกษาความพร้อมของเทศบาลตำบลในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไปปฏิบัติ โดยในการศึกษานั้นจะศึกษาความพร้อมใน 4 ด้านหลัก ๆ ซึ่งเป็นหลักการจัดการบริหาร 4 M's ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. การบริหารจัดการ (management) กระบวนการหนึ่งของการจัดการบริหารคือนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยโครงสร้างขององค์กรและขั้นตอนมาตรฐานในการทำงาน คือกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีจำนวนมากและขาดความยืดหยุ่นย่อมทำให้เกิดปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ เช่นเดียวกับ องค์กรมีการจัดโครงสร้างตามหลัก เหตุผล โครงสร้างของอำนาจมีการลดหลั่นตามสายการบังคับบัญชา มีการกระจายอำนาจและงานของแต่ละหน่วยงานไปปฏิบัติแล้ว หน่วยงานจะต้องแปลงให้เป็นรายละเอียดในการปฏิบัติสอดคล้องต้องกัน ในขณะที่เดียวกันก็กำหนดความรับผิดชอบและสิ่งที่ทำให้นโยบายล้มเหลวก็คือแนวทางในการปฏิบัติ नियามไว้ไม่ชัดเจน และความไม่รับผิดชอบของผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (อัจฉริย์ เสมา, 2547)

กล่าวโดยสรุป เทศบาลตำบลจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านโครงสร้างองค์กรให้มีความชัดเจนเหมาะสม มีการติดต่อประสานงาน และการสร้างเครือข่าย โดยการมีส่วนร่วมกับทุกฝ่าย และผู้บริหารเทศบาลต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน จึงจะทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยประสบความสำเร็จ

2. การจัดด้านงบประมาณ (money) การที่การจัดการศึกษาปฐมวัยจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนด้านการเงินอย่างเพียงพอ โดยการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นจะประสบความสำเร็จนั้นต้องได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากรทั้งทางการเงินและกำลังคนอย่างเต็มที่ งานจึงจะเกิดคุณภาพ (อัจฉริย์ เสมา, 2547)

กล่าวโดยสรุป เทศบาลตำบลจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องงบประมาณไว้อย่างเพียงพอ เช่น การจัดสรรงบประมาณของเงินรายได้ การใช้จ่ายจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล จึงจะทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยประสบความสำเร็จ

3. การจัดการด้านบุคลากร (man) จำนวนและคุณภาพของบุคลากรหรือทีมงานที่ไม่เพียงพอย่อมเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ผลของการขาดแคลนกำลังคนดังกล่าวจะมีส่วนโดยตรงต่อความไม่มีประสิทธิภาพในองค์กร โดยปัญหาหลักๆ ได้แก่

ปัจจัยทางด้านบุคลากรที่จำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถที่จะดำเนินงานได้หรือไม่ ถ้าหากว่างานที่ถูกกำหนดให้มีความต้องการที่จะต้องอาศัยบุคลากรผู้ปฏิบัติเป็นจำนวนมากหลาย ๆ ประเภทรวมตลอดถึงต้องมีการอาศัยบุคลากรที่มีคุณสมบัติหรือมีความรู้ความสามารถสูงหากปฏิบัติตามงานดังกล่าวไม่สามารถที่จะหาบุคลากรได้ทันทั้งที่ความล่าช้าในการปฏิบัติก็อาจเกิดขึ้นจากบุคคลมีคุณภาพไม่เหมาะสม ปัญหาในการดำเนินงานก็จะเกิดขึ้น นอกจากปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งยังปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับปัญหาทางเทคนิคมากเท่าใด ความต้องการของบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะในด้านนั้นยังมีมากขึ้นและยังความต้องการมีมากความขาดแคลนก็มากตามด้วย (อัจฉริย์ เสมา, 2547)

กล่าวโดยสรุป เทศบาลตำบล จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรไว้ให้เพียงพอและมีคุณภาพ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่บุคลากรในการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงจะทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยประสบผลสำเร็จ

4. การจัดการทางด้านวัสดุอุปกรณ์ (material) ความสำเร็จของการจัดการศึกษาปฐมวัยขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านบริการต่างๆ ว่ามีเพียงพอหรือไม่ โดยการมีวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ทำการ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ดิน และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่นๆ จะมีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการดำเนินงาน เช่นเดียวกับการขาดแคลนกำลังคนและงบประมาณ (อัจฉริย์ เสมา, 2547)

กล่าวโดยสรุป เทศบาลตำบลจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้เพียงพอทั้งใน ด้านของอาคาร สถานที่ สื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาให้มีความพร้อมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จึงจะทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยประสบผลสำเร็จ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมาน อัสวภูมิ (2537) ได้ศึกษาบทบาทนักบริหารการศึกษาเทศบาลในทัศนะของ ปลัดเทศบาล นักบริหารเทศบาลและผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล โดยศึกษาเทศบาลทั่วประเทศ 117 เทศบาล พบข้อสรุป 3 ประการคือ 1. เทศบาลมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะจัดตั้งงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาในเขตเทศบาล 2. คณะเทศมนตรีขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานและ 3. คณะเทศมนตรีมักแทรกแซงการปฏิบัติงานมากกว่าการกำหนดนโยบาย ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจว่า เทศบาลควรให้ความสนใจต่อการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะด้านการวางแผน พัฒนาการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งการให้การสนับสนุน อย่างมีเป้าหมายชัดเจน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ไตรรัตน์ โคสะสุ (2543) ได้ศึกษาความพร้อมของชุมชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการวางแผน การตัดสินใจ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการดูแลมาตรฐาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ระเบียบราชการไม่เอื้ออำนวยและนโยบายของหน่วยงานไม่สอดคล้องกัน

เวฬุวรรณ สมทรัพย์ (2543) ได้ศึกษาศักยภาพและความเป็นไปได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของอำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในด้านโครงสร้างอำนาจหน้าที่ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การบริหาร ไม่มีความรู้ความเข้าใจในภาระงานและบุคลากรยังไม่กระตือรือร้นในการแสดงบทบาทด้านการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

วิเชียร อุบุญญ (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน คณะกรรมการขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิสำเนา การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการโรงเรียนของประชาชนอบต. ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของประชาชน อบต.

อุทัย คำล้าน (2545) ได้ศึกษาความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีของฝ่ายบริหารการศึกษาและฝ่ายพัฒนาการศึกษา โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง จากการเปรียบเทียบความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีของทุกฝ่ายตามรายได้ของเทศบาลที่มีรายได้ต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

กมล รอดคล้าย และคณะ (2540) วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด พบว่าเด็กมีความมีความพร้อมด้านสติปัญญาโดยผ่านเกณฑ์กำหนดทุกด้าน แต่น้ำหนักของเด็กต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานถึงร้อยละ 40 อาจกล่าวได้ว่าเด็กมีภาวะทุพโภชนาการด้านอารมณ์และสังคม เด็กมีพัฒนาการดีขึ้น รู้จักช่วยเหลือตนเองได้ รู้จักแยกสิ่งดีสิ่งไม่ดีได้ แต่สภาพการจัดการศึกษา ครูพี่เลี้ยงยังมีวุฒิค่อนข้างต่ำ ขาดการฝึกอบรม

บังอร อ้วนล้ำ (2540) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ การติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรม การวางแผนการดำเนินงานกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมและการลงทุน บริจาคแรงงานกิจกรรมตามลำดับ

กองพัฒนาเด็ก, กรมการพัฒนาชุมชน (2541) ประเมินระดับการพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดได้อยู่ในระดับดี ร้อยละ 10.56 ระดับปานกลาง ร้อยละ 61.19 และระดับที่ต้องปรับปรุงร้อยละ 28.25 เมื่อเทียบกับปี 2539 พบว่าการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแนวโน้มดีขึ้น

ชบา พันธุ์ศักดิ์ (2541) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรสำหรับเด็กวัย 3 ขวบ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้แนวการจัดประสบการณ์อนุบาล 3 ขวบ เป็นแนวทางดำเนินงานโดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีวิธีการเตรียมตัวเพื่อใช้หลักสูตรดังกล่าวด้วยการเข้ารับการอบรม และเตรียมผู้ปกครอง เพื่อให้มีความเข้าใจในการใช้หลักสูตรด้วยการปฐมนิเทศ ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบการจัดบริการ เอกสารสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารจะประเมินผลการใช้หลักสูตรภาคเรียนละ 1 ครั้ง การเลือกประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่นปรับปรุงจากแนวการจัดประสบการณ์อนุบาล 3 ขวบ ตามความเหมาะสม ปัญหาที่พบ คือผู้ปกครองต้องการให้สอนอ่านเขียน ขาดการเสนอแนะการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรจากหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป และที่สำคัญทั้งผู้บริหารและครูไม่ดำเนินงานอย่างจริงจัง เพราะนโยบายยังไม่ชัดเจนและแน่นอน

นุสรณ์จิต ธรรมศิริ (2544) ศึกษาการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยระหว่างโรงเรียนสังกัดเทศบาลกับโรงเรียนสังกัดเอกชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่าการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนระหว่างโรงเรียนสังกัดเทศบาลกับโรงเรียนสังกัดเอกชนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาการบริหารงานวิชาการจำนวน 9 ด้านระหว่างโรงเรียนสังกัดเทศบาลและโรงเรียนสังกัดเอกชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาทั้ง 9 ด้านนั้นคือ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ งานด้านสื่อการเรียนการสอน งานด้านวัดผลและประเมินผลงานด้านห้องสมุดและเทคโนโลยี

สารสนเทศ งานด้านนิเทศการศึกษา งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน งานด้านการส่งเสริมการจัดประสบการณ์ และงานด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ

วรรณพร กาญจนภา (2544) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียนจัดให้มีสนามและเครื่องเล่นสำหรับเด็ก อาคารเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว สถานรับเลี้ยงเด็กจัดตั้งขึ้นเป็นสวัสดิการของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน มีการบริหารงานตามนโยบายของกองทัพ ปัญหาจากการวิจัยพบว่า พื้นที่ทั้งภายนอกและภายในอาคารเรียนคับแคบ งบประมาณในการบริหารงานไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการสอนมีไม่เพียงพอ ในการจัดการเรียนการสอนพบว่าขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน ส่วนผู้รับผิดชอบการจัดโภชนาการยังไม่เคยเข้ารับการอบรมทางด้านโภชนาการเด็กและผู้ปกครองและคนในชุมชนมีภารกิจทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในสถานรับเลี้ยงเด็กได้

นิภาพรรณ หงษ์เกียรติ (2544) ศึกษาพบว่าสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล พบว่ามีการปฏิบัติบ้างและไม่สามารถปฏิบัติบ้างอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ด้านการติดต่อสื่อสาร ส่วนกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ คือ การบริจาคสิ่งของวัสดุเหลือใช้และเงินทุน การช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฯ ปัญหาที่พบ คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาและไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็ก ผู้ปกครองมีฐานะยากจน

อัครเดช วรหาญ (2548) วิจัยเรื่องความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูงความสามารถของบุคลากรและงบประมาณมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กอยู่ในระดับสูง

ฉิมมนต์ ปัทมเสวี (2548) วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงาน ได้แก่ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานบุคลากร ผลการเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกันมีสภาพการบริหารงานต่างกันในด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร โดยองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่มีสภาพการบริหารมากกว่าขนาดเล็ก ปัญหาการบริหารงานพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กและขนาดกลางมีปัญหามากกว่าขนาดใหญ่ในทุกด้าน

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะเห็นได้ว่า งานด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีความหลากหลายซับซ้อน ทั้งในด้านการบริหารจัดการการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการของการศึกษาปฐมวัย การจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย การดำเนินงานตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น อีกทั้งยังต้องทำตามระเบียบ กฎหมาย และมาตรฐานการจัดการศึกษา เป็นต้น ซึ่ง บริบท สภาพแวดล้อม ในองค์กร ก็คือปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากวรรณกรรมตามข้างต้น มีทั้งความพร้อมและความไม่พร้อม ดังนั้น จึงควรทำการศึกษากับ บุคคลที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษาปฐมวัย เช่น ผู้ปกครองเด็ก หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ตลอดจนถึงผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ทราบถึง ความพร้อมในด้านต่างๆตามแนวทางการบริหารจัดการ 4M's ได้แก่ ด้านบุคลากร เทศบาลตำบล ป่าจิวมีความพร้อมด้านบุคลากรอย่างไร ด้านวัสดุอุปกรณ์ เทศบาลตำบลป่าจิวมีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์อย่างไร ด้านงบประมาณ เทศบาลตำบลป่าจิวมีความพร้อมด้านงบประมาณอย่างไร และด้านการบริหารจัดการ เทศบาลตำบลป่าจิวมีความพร้อมด้านการบริหารจัดการอย่างไรและเพื่อให้ทราบถึงความจำเป็น ความต้องการ ของผู้ปกครอง เพื่อที่ทางเทศบาลตำบลป่าจิว จะได้เตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้ตรงกับความต้องการของผู้ปกครองในพื้นที่ให้มากที่สุด และเพื่อให้เกิดการร่วมมือกัน ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ท้องถิ่น ในการประสานงาน ร่วมมือ ในการจัดเตรียมความพร้อม และสร้างแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในชุมชนให้มีความพร้อม

2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจี่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

การจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจี่ <u>ด้านบุคลากร</u> - ความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรในการจัดการศึกษาปฐมวัย - ความสามารถของบุคลากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย - ความเพียงพอของบุคลากรในการปฏิบัติด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย <u>ด้านงบประมาณ</u> - เงินรายได้ของเทศบาลในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย - เงินอุดหนุนของรัฐบาลในการสนับสนุนการศึกษาปฐมวัย - การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาของเทศบาล - ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย <u>ด้านวัสดุอุปกรณ์</u> - อาคาร สถานที่ ในการจัดกิจกรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ของเด็กระดับปฐมวัย - ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย <u>ด้านการบริหารจัดการ</u> - ความเหมาะสมของโครงสร้างองค์กรในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย - การติดต่อประสานงาน ในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย - การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - นโยบายของผู้บริหารเทศบาล ในการวางแผน และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย	ความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจี่ <u>ความพร้อมด้านบุคลากร</u> - บุคลากรของเทศบาลตำบลป่าจี่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัย - บุคลากรของเทศบาลตำบลป่าจี่มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย - บุคลากรของเทศบาลตำบลป่าจี่มีจำนวนเพียงพอในการจัดการศึกษาปฐมวัย <u>ความพร้อมด้านงบประมาณ</u> - เทศบาลตำบลป่าจี่มีเงินรายได้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย - เทศบาลตำบลป่าจี่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในการจัดการศึกษาปฐมวัย - เทศบาลตำบลป่าจี่จัดสรรงบประมาณในด้านการศึกษาปฐมวัย - เทศบาลตำบลป่าจี่มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย <u>ความพร้อมวัสดุอุปกรณ์</u> - เทศบาลตำบลป่าจี่มีอาคาร สถานที่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย - เทศบาลตำบลป่าจี่มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอในการจัดการศึกษาปฐมวัย <u>ความพร้อมการบริหารจัดการ</u> - เทศบาลตำบลป่าจี่มีโครงสร้างองค์กรในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย - เทศบาลตำบลป่าจี่มีการติดต่อประสานงานในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย - เทศบาลตำบลป่าจี่ ได้รับการมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - ผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าจี่ วางนโยบาย แผนงาน และแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างชัดเจน
---	--